

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2023.27.22>
УДК 721.012

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРУ ЗАМІСЬКОГО ДИТЯЧОГО КЛУБУ

Малік Тетяна Вячеславівна¹, Ліповська Анна Олексіївна²

¹Професор

Київської державної академії державно-прикладного мистецтва
і дизайну імені М. Бойчука, Київ, Україна,
e-mail: 3t@ukr.net, orcid: 0000-0001-7986-3957

²Київська державна академія державно-прикладного мистецтва
і дизайну імені М. Бойчука, Київ, Україна,
e-mail: anshpilevaya@gmail.com, orcid: 0000-0000-0000-0000

Анотація. Мета. Дослідити принципи дизайну інтер'єрів закладів позашкільної освіти дітей, що направлені на формування гармонійного художньо-естетичного образу закладу.

Актуальність дослідження зумовлено необхідністю вдосконалення підходів щодо формування розвивального середовища в закладах позашкільної освіти дітей. Ефективність позашкільної освіти нині є невід'ємною частиною процесу підвищення соціальної культури населення, що формує позитивний імідж нашої держави.

Соціальна архітектура та дизайн постійно змінюються та розвиваються, інтегрують новітні технології та традиційні прийоми.

Наукова новизна. Застосований комплексний підхід у дизайні інтер'єрів закладів позашкільної освіти дітей, з урахуванням принципів дизайну, що направлені на виховання особистості з високим рівнем духовності та культури, яка може самостійно ухвалювати важливі рішення, гнучко реагувати на зміни обставин, творчо мислити. Уперше комплексно розглянуто проблему дизайну інтер'єрів і екстер'єрів закладів позашкільної освіти; визначено, що для подолання соціальної депривації та девіантної поведінки важливі впровадження та використання принципів дизайну інтер'єру, що підвищують самооцінку вихованців закладів шляхом творчого стимулювання, прийомами профорієнтації та використання позитивного впливу тематичних концепцій єдності природи та людини; визначено принципи та прийоми в дизайні інтер'єрів закладів.

У вступі було обґрунтовано актуальність дослідження, поставлено мету та відповідні завдання, сформульовано об'єкт і предмет наукової роботи. Відповідно до цього було визначено наукову новизну, з'ясовано практичну та теоретичну цінність роботи, представлено результати апробації дослідження.

Були визначені типологічні принципи формування просторового середовища заміського дитячого клубу. Опрацьований досвід проектування іноземних і місцевих закладів позашкільної освіти.

Ключові слова: дитячий клуб, дитячий простір, позашкільна освіта, навчальний заклад, дизайн, інтер'єр, діти, прийоми, дослідження.

ВСТУП

Актуальність. Розвиток дизайну вимагає вдосконалення підходів щодо формування розвивального середовища в дитячих позашкільних закладах. Дизайн і соціальна архітектура постійно перебувають у розвитку, інтегрують новітні технології та традиційні прийоми.

Натепер усе більшої популярності набуває не тільки виховання дітей у школі та в родині, а становлення особистості поза межами шкільних закладів і сім'ї. Тому дизайн простору заміських дитячих клубів натепер має відповідати сучасним тенденціям дизайну для сприяння формуванню та розвитку естетичних смаків дитини, створення умов для розвитку особистості як основи суспільства та духовної культури народу.

Сучасний розвиток системи освіти нашої країни вимагає посилення ролі позашкільного розвитку в життєвому становленні та професійному самовизначенні дитини. Будучи відразу суттєвою частиною всієї освіти України, позашкільна освіта – це саме та частина освіти, яка найбільш повно дає можливість проявити ініціативу дитині, самій вирішити, що саме їй подобається. Саме тому модернізація освітньої парадигми України здійснюється на тлі впровадження в освітній процес інноваційних технологій.

На ранніх етапах розвитку особистість потребує естетичного виховання та розкриття талантів. Відсутність творчого розвитку в будь-яких його проявах може призвести до відчуття нереалізованості й емоційної неповноцінності в майбутньому житті. Тому в сучасних умовах гостро постає питання необхідності організації простору закладів позашкільної освіти із зосередженістю на мистецькому розвитку дітей.

Реалізовані проекти дизайну інтер'єру заміських дитячих клубів мають репрезентувати міжнародний досвід і відображати пріоритетні вектори у формуванні позитивної сімейної атмосфери в даних закладах прийомами дизайну інтер'єру. Соціальна архітектура та дизайн перебувають у постійному розвитку, зважаючи на традиційні стандарти й інноваційні технології.

Зміна поглядів на розвивальний простір для дітей, відмова від стереотипів і пошук індивідуальності в інтер'єрі, розширення функцій простору, що оточує дитину, зумовлюють необхідність створення та реалізації нових концептуальних проєктів дизайну інтер'єрів заміських дитячих клубів. Гармонізація предметного середовища передбачає необхідність розроблення оптимальних прин-

ципів, методів і прийомів для проведення часу дітьми поза школою та родиною, що відповідають сучасним потребам.

За таких умов розвинутий потенціал архітектури будівель дитячих заміських клубів відіграє особливу роль у рамках створення інформаційного простору, де втрата його якісних характеристик веде до втрати багатьох потенційних можливостей дитини в майбутньому. Зі зростанням міст, збільшенням обсягу інформації проблеми архітектурного простору неухильно накопичуються.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

За результатами дослідження, проведеного психолого-педагогічним центром Київського палацу дітей та юнацтва, 88% київських підлітків проводять більшість свого вільного часу за моніторами. Лише 42% опитаних відвідують навчальні позашкільні заходи у своєму районі, а 13% відвідують шкільні гуртки або секції. Тому важливо організувати простір позашкільного дитячого закладу так, щоб дитина була зацікавлена провести тут час. Акценти інтер'єру заміських дитячих клубів мають бути спрямовані на зацікавлення, спонукати до розвитку, навчання й естетичного збагачення дітей, гарного настрою, забезпечення здорового та стійкого психологічного стану.

Науковці активно вивчають питання поліпшення умов здобуття позашкільної освіти, історії її розвитку та становлення, особливостей організації процесу навчання та розкриття творчого потенціалу дітей. Автори наукових праць проводять безліч досліджень і прагнуть вплинути на створення належних умов для якнайкращого розвитку особистості вихованців закладів. У працях коротко викладено загальну теорію сприйняття простору, підбито підсумки експериментальних досліджень вікових функцій розвитку, описано сприятливі умови просторової орієнтації підлітків. Вивченням формування позашкільних дитячих закладів у нашій країні та за кордоном, упровадженням їх в архітектурну практику цікавилися такі вчені й архітектори: А.О. Кадуріна, І.М. Алфьорова, В.В. Адамович, В.І. Степанов, Ю.В. Жданов та інші. До робіт, присвячених вирішенню окремих завдань удосконалення архітектури об'єктів дитячого дозвілля, належать дослідження низки архітекторів: Є.К. Мілашевського, О.А. Філістовіча, М.Р. Савченко.

Дослідження вітчизняної та закордонної проєктно-будівельної практики та дизайну

дають підстави визначати нові підходи до створення сучасних закладів для обслуговування дітей дошкільного та шкільного віку. Постійне збільшення попиту на позашкільне та дошкільне виховання обґрунтовує необхідність розбудови мережі встановленого та культурно-дозвільного напрямку.

Досі залишається невивченою історія розвитку технічного та туристично-краєзнавчого напрямів позашкільної освіти, історія розвитку дитячих центрів, багатьох цілорічних піонерських таборів [16].

П. Бахмохаматі й Е. Нурзай охарактеризували закономірності оптимізації дизайну навчальних кабінетів з погляду кількості штучного та денного освітлення з урахуванням теплового та зорового комфорту дітей.

Питання підбору колірної рішення з метою створення комфортних умов для навчання учнів і сприятливої робочої обстановки проаналізовано у праці Е.В. Кучеренко [4].

Цікавим прикладом організації простору є центр розвитку підлітків McKinleyville у штаті Каліфорнія (США). Проєкт будівлі був розроблений архітекторами LDA. Робота розпочалася після громадських зустрічей із різними зацікавленими сторонами – дорослими, підлітками та групами лідерів громади – для чіткого визначення всіх потреб [21]. Цікавим є планувальне вирішення. Передбачено 2 входи з різних боків. У вхідній зоні розміщено рецепцію, лаунж-зону, з якої ми потрапляємо в ігрову зону. Переважають яскраві відтінки оранжевого та жовтого кольорів. Яскраво вираженими є текстура дерева в зонах відпочинку й ігор. У навчальних аудиторіях використовується менше декоративних акцентів, але колір стін усе ще залишається яскравим. Яскравими декоративними елементами, які звертають на себе увагу, є балки та вентиляційні труби. Елементи освітлення підкреслюють геометрію балок і створюють відчуття активного руху.

У Японії одним із яскравих прикладів є центр розвитку підлітків у Баотоу. Тут головна увага приділяється психічному стану підлітків. Окрім цього, підлітки активно займаються різними видами творчої діяльності [22]. Інтер'єр закладу переважно в пастельних кольорах, тут присутня велика кількість м'яких меблів. В окремих зонах є активні та яскраві елементи оздоблення, які роблять приміщення цікавішим для підлітків. Також окремо відділені аудиторії для різних груп дітей. Наявні зони, де підліток може залишитися наодинці, вони можуть відгороджуватися за допомогою

цупких штор. На відміну від попередніх прикладів, центр не має окремого будинку, а розміщений на двох перших поверхах багатопверхівки. Це також диктує деякі особливості планування закладу.

Ще одним зарубіжним прикладом центрів для підлітків є Центр розвитку молоді та підлітків YMCA. Розташований він в Атланті (Джорджія, США). Це 21 000 квадратних метрів нового та відремонтованого простору, який включає в себе відкритий сімейний водний центр, гімназію, кібер-кафе, цифровий і медіацентр і підлітковий оздоровчий центр [23]. У внутрішньому просторі закладу переважають сірі та пастельні кольори. Велика кількість металу та скла робить його легким для сприйняття. Яскравими акцентами використано сині, жовті та червоні відтінки в меблях і оформленні стін. Наявні різні форми меблів для сидіння та столів, які передбачають окремі форми спілкування та відпочинку. Зони не мають чітких меж і плавно переходять одна в одну. Цікаво оформленні рецепції, поруч із ними у відкритому просторі розміщені як місця для очікування, так і місця для загальних зборів. Простір гнучкий і мобільний, може виконувати одразу декілька функцій.

МЕТА

Визначити принципи дизайну інтер'єру замського дитячого клубу. Відповідно до вказаної мети поставлено такі завдання дослідження:

1. Проаналізувати й узагальнити джерельну базу щодо дизайну інтер'єрів закладів позашкільної освіти дітей.

2. Здійснити аналіз вітчизняного та закордонного досвіду проєктування й архітектурно-дизайнерського вирішення інтер'єрів закладів позашкільної освіти.

3. Визначити універсальні принципи дизайну інтер'єрів закладів позашкільної освіти дітей різних типів, що є актуальними для сучасної проєктної практики, а також сформулювати раціональні прийоми їх використання.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Історія. Офіційну дату появи додаткової освіти (позашкільної роботи) пов'язують із виникненням першого державного позашкільного закладу – станції юних любителів природи, перейменованої згодом у Біологічну станцію юних натуралістів (1918 р). Однак у реальності організація позашкільної роботи з дітьми має більш тривалу історію та доречно говорити про те, що на межі ХІХ та ХХ ст.

позашкільна робота з дітьми на теренах нашої країни являла собою вже відносно масове явище. Ідея майданчиків, «дитячих зборів» захоплювала вітчизняну інтелігенцію. У ній вона бачила, з одного боку, можливість прикрасити, полегшити життя дітей найбідніших верств суспільства, розвинути їхні духовні та фізичні сили, активність, а з іншого – можливість застосувати нові педагогічні підходи та педагогічну творчість.

На думку перших ідеологів і творців позашкільних установ, дитячі об'єднання мали вирішувати завдання зниження негативного впливу середовища, у якому перебували діти найбідніших верств міського населення, і водночас сприяти їхній просвіті та різноплановому розвитку через залучення до організованих форм дозвілля. Основними формами таких об'єднань були дитячі клуби, недільні школи, різні студії, дитячі та спортивні майданчики, літні оздоровчі колонії. В основі їх фінансового забезпечення також лежала приватна ініціатива, і діяльність позашкільних об'єднань і установ забезпечувалася коштом ліберальних громадських організацій, добровільних пожертв і благодійних внесків. Як приклади організації позашкільної діяльності дітей називають створені в 60-і рр. XIX ст. Клуб гімназистів (м. Чернігів), Клуб юних орнітологів (м. Глухів).

Популярність дитячих клубів активно зростає в перші десятиліття XX ст. Це приводить до того, що починає формуватися система позашкільних установ для дітей із благополучних і заможних сімей, хоча спочатку, як зазначалося вище, дитячі клуби створювалися для дітей найбіднішого міського населення. І якщо важливим завданням клубів стосовно дітей міських околиць було протиставлення педагогічного впливу негативному впливу соціального середовища, то для дітей із благополучних сімей це завдання було менш актуальне, тому такі клуби вирішували завдання організації дозвілля та спортивних занять дітей.

Позашкільна освіта в післявоєнний період виявлялась в організації гурткових занять, екскурсій, походів, культурних і тематичних вечорів, конференцій, лекцій, оглядів, ігор і конкурсів, олімпіад, свят і фестивалів. До 1991 р. в УРСР сформувалась розвинена самостійна система позашкільної освіти, що складалась із понад 3 000 установ і налічувала приблизно 2,9 млн вихованців.

Отже, у передвоєнний період в УРСР сформувалась система позашкільної освіти, у

яку входили комплексні та профільні типи навчальних закладів. Було облаштовано велику кількість позашкільних установ, що займались культурною, науковою, дослідницькою та державно-просвітницькою діяльністю дітей і молоді. Також визначено основні напрями позашкільної освіти та її форми. У 1944–1958 рр. відбувається відродження системи позашкільної освіти. Відбулося становлення нормативної бази позашкільної освіти, позашкільні установи масово розташовуються по містах. На проміжок часу 1959–1991 рр. припадає абсолютний підйом позашкільної освіти.

Дослідження світового та вітчизняного досвіду розроблення дизайну інтер'єрів дитячих садочків. Європейський підхід до проектування дитячого садка передбачає максимально гармонійне єднання з навколишнім середовищем, яке досягається панорамним склінням першого поверху будівлі, а також композиційним злиттям ландшафту та будівлі. Проте в деяких регіонах України через кліматичні умови скління першого поверху не може бути реалізовано. Приміщення європейських дитячих садків проектується максимально просторими. Тут береться до уваги підвищена рухливість дітей, їхня особливість швидко переключатися з одного заняття на інше. В Україні площа приміщень дитячого садка строго регламентована та визначається за кількістю квадратних метрів, відведених на одну дитину.

Будівлі дитячого садка в Європі часто можуть бути цілком дерев'яним. Пов'язано це з доведеним позитивним впливом дерев'яних будівель на успішність. У нашій країні будівництво дитячого садка цілком із дерева суперечить протипожежним нормам і вимогам до вогнестійкості будівлі.

Зарубіжні проекти передбачають можливість трансформації приміщень, це є запорукою їхньої багатофункціональності та найбільшого розвитку у практиці дошкільного будівництва. Основні проектні рішення зарубіжних країн можна поділити на 4 основні групи, як-от: система модульних структур і внутрішніх трансформувальних просторів; візуально-естетичні засоби, а саме дидактичні фасади; асоціативне проектування; адаптація елементів еко-проектування.

На основі вищезазначених архітектурно-планувальних принципів з'являється можливість формування сучасної будівлі дитячого садочку із 4-композиційною структурою, з функціональним складом приміщень (рис. 1), що відображають не лише побутові, кому-

нікаційні процеси, а й пріоритетні напрями освітньої діяльності дошкільної організації (1 – групові ланки для дітей молодшого віку; 2 – дошкільні групові ланки; 3, 4 – дошкільні ланки для груп дошкільного віку; 5 – музична зала; 6 – спортивна зала; 7 – басейн; 8 – приміщення для спеціальних занять; 9 – медичне приміщення; 10 – адміністративно-господарське; 11 – харчовий блок; 12 – пральня). Використання сучасних проектних методів допоможе сформувати критерії ідентифікації виразності будівлі дитячого садочка, створити візуально-естетичний комфорт, покращити якість освітнього процесу.

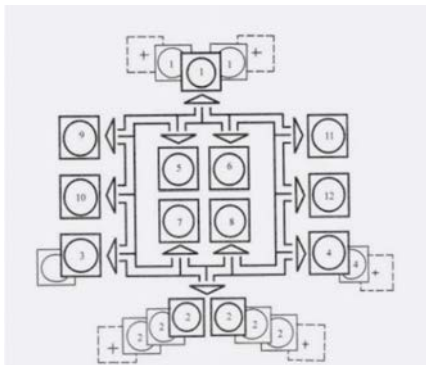

Рис. 1. Функціональний склад приміщень дитячого садочку

Особливості проектування. Розроблення дизайну інтер'єру громадських приміщень, а особливо дитячих закладів, – не лише естетичне оздоблення простору, а насамперед необхідність відповідності правилам експлуатації та врахування ергономічних особливостей молодих вихованців. Нині сформувались такі тенденції. Останніми роками освітній процес сучасних позашкільних закладів починає трансформуватися від стандартного підходу до дитиноцентризму – забезпечення процесу навчання на основі розвитку природних здібностей, з максимальним урахуванням прав, потреб, інтересів і вподобань учнів.

У процесі формування дитячого розвивального простору необхідно зважати на інтереси та потреби учнів, сформувати максимально затишну та комфортну атмосферу перебування в закладі. Головними завданнями проектування простору дитячих клубів постають: максимальний розвиток здібностей шляхом забезпечення комфортних умов для навчання, натхнення та відпочинку; забезпечення здорових ергономічних умов здобуття освіти; організація особистісно орієнтованого освітнього простору з урахуванням психоемоційного стану дітей різних вікових категорій;

облаштування навчальних класів із необхідним предметним наповненням, належним рівнем звукоізоляції й освітлення.

На мій погляд, визначальними є такі типологічні принципи формування просторового середовища замиського дитячого клубу: функціональної універсальності та просторової варіативності, вікової диференціації, функціонального запозичення, масштабності, кольорового та світлового зонування, сценарності, патріотичного виховання.

Принцип функціональної універсальності та просторової варіативності. Узяття до уваги сезонних змін дозволяє досягти більш ефективного використання окремих елементів території. Пропонується сезонне перепрофілювання відкритих функціональних зон: амфітеатр, призначений у літню годину для мультимедіа-інформації на відкритому повітрі, проведення свят і заходів, театральних виступів дітей, у прохолодний осінньо-весняний період може бути накритий куполом і наповнений теплим повітрям. Виходячи з даного принципу, можна перетворити площадку для вуличних ігор на цікавий і пізнавальний простір для ігор, відпочинку, попередньо об'єднавши його з конструктивними елементами будівлі. Наприклад, частина пандуса або схил покрівлі можуть виконувати функцію майданчика – гірки для катання взимку, а в літній – служити виразним елементом ландшафтного рішення.

Принцип вікової диференціації. Принцип вікової диференціації – урахує вікові відмінності розвитку дитячої психіки та поведінкові особливості дітей різного віку. Його рекомендується використовувати під час формування функціонально-планувальної структури замиського дитячого клубу. Оскільки він дозволяє нейтралізувати психологічну нестабільність вихованців (швидку зміну настрою та стомлюваність). Даний метод передбачає оснащення зон (приміщень) для активних і гучних ігор «затишними» кутками, зонами відпочинку, вікнами-нішами.

Принцип функціонального запозичення. Принцип функціонального запозичення припускає функціональну варіативність. А саме приєднання того самого приміщення до різних функціональних зон залежно від потреби. Застосування даного прийому сприяє вирішенню низки організаційних завдань навчально-виховного процесу завдяки поперемінному його використанню. Також використання трансформованих перегородок дозволяє ділити простір на окремі зони та дає можливість

проводити роботу із групою, кількома підгрупами дітей водночас.

Зважаючи на різні вікові й антропометричні показники, велику увагу варто приділити врахуванню ергономіки, адже відсутність фізично зручного робочого місця призводить до проблем зі здоров'ям у майбутньому. Необхідно підбирати меблеве наповнення приміщення, що буде підлаштовуватися індивідуально під кожного учня, відповідно до зросту чи інших параметрів. Оскільки в кабінетах для групових занять проводяться уроки для всіх вихованців закладу, а не розрізняються за віком чи класами, то доцільним є використання регульованих за висотою стільців і парт. Підібрані меблі мають виготовлятися лише з натуральних і екологічно чистих матеріалів та не містити гострих кутів, що є небезпечними для дитячого здоров'я.

Принцип масштабності. Для дитини будь-яка форма має бути масштабною щодо неї самої, тобто вона не повинна бути масивною, про це свідчать висновки науковців. Дитина хоче бути захищеною, для цього вона шукає не тільки людину, з якою вона буде в безпеці, але й місце, де вона буде в безпеці, – затишне, привабливе, масштабне до неї середовище.

Принцип зонування. Принцип кольорового та світлового зонування реалізується із застосуванням кольорового та тонованого скла як матеріалу, здатного змінювати просторові характеристики внутрішнього середовища. У заміському дитячому клубі велику увагу варто приділити характеру об'ємно-просторової структури та розташуванню форми щодо сторін світу для покращення умов освітленості. Від світла залежить сприйняття таких властивостей, як фактура та колір. За допомогою світлотіні можна передавати всю глибину фактури, тим самим створювати відчуття комфорту.

Принцип сценарності. Принцип сценарності характеризується розробленням шляхів руху із продуманою зміною сприйняття «картин» як навколишнього простору, так і архітектури будівлі дитячих творчих центрів. Тобто сценарність передбачає наявність різних тем простору, об'єднаних в один сценарій приміщення. Ефект може бути досягнутий за допомогою створення пульсуючих просторів (закритих і відкритих комунікаційних просторів, водночас диференційованих за розміром залежно від призначення).

Одним із найважливіших засобів наповнення сучасного архітектурного середовища

для дітей є його озеленення. Озеленення дитячих приміщень не лише слугує складовою частиною емоційно затишного інтер'єру, а й виховує в учнів дбайливе ставлення до природи. Наявність рослин в освітньому просторі є необхідною, адже вони оздоровлюють впливають на фізичний стан дітей, знезаражують повітря, очищуючи його від пилу та неприємних ароматів

Принцип патріотичного виховання. У процесі розвитку світу патріотизм почав займати вагомі місця на навчальних засадах. Патріотичний прогрес є доцільним у використанні в навчальних закладах, бо є одним з аспектів виховання інтелектуально розвиненого юнацтва.

У результаті проведеного аналізу об'єктів дизайну, традиційних українських мотивів, символіки можна побачити абсолютно в усіх проявах дизайну національну естетику виробів. Патріотичні засади простежуються не лише в одязі, а й у дизайні інтер'єрів. Психологічні дослідження вказують на позитивний вплив даних прийомів, а саме: дитина відчуває свою приналежність до чогось величезного, установлюється зв'язок між сучасністю та минулими поколіннями. Перелічені плюси здатні забезпечувати впевненість і спокій, надихати на творення гідного та світлого майбутнього.

Нині використання українських мотивів в інтер'єрі набуває статусу невід'ємного тренду. Переосмислення традицій організації українського житла з урахуванням доповнювальних вимог сучасності нині є актуальним напрямом новітніх дизайн-процесів.

ВИСНОВКИ

У результаті проведення аналізу встановлено, що сучасні заклади на теренах України частіше перебувають у поганому стані, досить мало грамотно облаштованих закладів позашкільної освіти. Із проблемою застарілого дизайну чи навчального обладнання стикаються майже всі викладачі будь-якої сфери викладання. Було віднайдені і позитивні приклади інтер'єрів, як закордонних, так і вітчизняних, що базуються на забезпеченні якісного навчального процесу, використанні яскравих кольорових поєднань та створенні фізично комфортного простору.

Установлено, що під час проєктування закладу необхідно приділити увагу облаштуванню території, урахувати взаємодію будівлі з розташованими поруч спорудами, тип і місткість закладу, безпеку вихованців. Для змен-

шення викидів вихлопних газів по периметру треба насадити зелену огорожу. Використовувані в інтер'єрі матеріали повинні мати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи, бути стійкими до миття та, у деяких приміщеннях, до вологи. У проектуванні необхідно дотримуватись екологічних засад.

Досліджено вплив на психоемоційний стан і навчальний процес кольорового рішення й організації приміщень загалом. Базуючись на засадах патріотичного виховання для інтер'єру було обрано базовий білий колір і додаткові – жовтий, блакитний.

Отже, організація простору заміського дитячого клубу має проводитися з урахуванням: соціальної ситуації, активного розвитку науково-технічного прогресу, особливостей зростання гіперактивності дітей і специфіки проведення сучасного творчо-освітнього процесу. Необхідним є подальший

ЛІТЕРАТУРА

[1] Ананьев Б.Г., Рыбалко Е.Ф. Особенности восприятия пространства у детей. Москва : Просвита, 1964. 128 с.

[2] Березівська Л.Д., Богданова А.М. Реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті : монографія. Умань, 2009. 406 с.

[3] Бойчук О.В. *Дизайн в облаштуванні дійсності. Регіональний дизайн і освіта: потенціал сучасності* : матеріали II Всеукраїнської науково-методичної конференції. Черкаси, 2017. С. 126–131.

[4] Гнатюк Л.Р., Кучеренко Ю.Е. Особливості формотворення середовища навчальних закладів. *Сучасні проблеми науки* : тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. Київ, 2016. С. 5–14.

[5] Гнатюк Л.Р., Ярмоленко Н. Аспекти формування середовища дитячих дошкільних закладів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування* : науково-технічний збірник. Київ, 2011. Вип. 28. С. 199–206.

[6] Гнатюк Л.Р., Куракіна А.В. Формування середовища виховання в дитячих дошкільних закладах. *Візуальність у контексті культурних практик* : матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13–14 жовтня 2011 р. Черкаси, 2011. С. 134–143.

[7] Голобородько В.М. Ергономіка для дизайнерів : підручник. Харків : ХДАДМ, 2012. 378 с.

[8] Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньопроектної культури. Харків : ХДАДМ, 2005. 244 с.

[9] Даниленко В.Я. Дизайн : підручник. Харків : ХДАХМ, 2003. 320 с.

[10] ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій (чинний від 24 квітня 2019 р.). Вид. офіц. Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019.

планомірний пошук архітектурних, конструктивних і дизайнерських рішень, здатний зробити ці об'єкти справжніми центрами тяжіння соціальної активності дітей і направляючими освітнього процесу. Вони повинні бути спроектовані з урахуванням потреб дітей різного віку й інтересів і розраховані, серед іншого, на осіб з інвалідністю.

Наведена низка типологічних принципів удосконалення формування простору заміського дитячого клубу може бути реалізована в рамках оптимізації функціонально-планувальної структури архітектурного середовища заміських дитячих клубів. Оскільки вони забезпечують функціонально-просторову гнучкість, конструктивну раціональність, індивідуальність і оригінальність архітектурного вигляду, ураховують сучасні вимоги до дизайнерського середовища таких закладів, слугують розвитку їх у майбутньому.

REFERENCES

[1] Anan'ev, B.G., Rybalko, E.F. (1964). Osobennosti vospriyatiya prostranstva u detey [Peculiarities of space perception in children] / B.G. Anan'ev, E.F. Rybalko. Prosvita. 128.

[2] Berezivska, L., Bohdanova, A. (2009). Reformuvannya shkilnoi osvity v Ukraini u XX stolitti [Reforming school education in Ukraine in the twentieth century] : monohrafiya. 406 [in Ukrainian].

[3] Boichuk O. (2017). Dizain v oblashtuvanni diisnosti [Design in the arrangement of reality]. *Rehionalnyi dizain i osvita: potentsial suchasnosti* : materialy II vseukr. naukovo-metod. konf. 126–131 [in Ukrainian].

[4] Gnatiuk, L., Kucherenko, U. (2016). Osoblyvosti formotvorennia sere dovyscha navchalnykh zakladiv [Features of the formation of the environment of educational institutions]. *Suchasni problemy nauky* : tezy dopovidei KhVII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh uchenykh i studentiv. 5–14 [in Ukrainian].

[5] Gnatiuk, L., Yarmolenko, N. (2011) Aspekty formuvannya sere dovyscha dytiachykh doshkilnykh zakladiv [Aspects of forming the environment of preschool institutions]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannya* : naukovo-tekhnichnyi zbirnyk. Vyp. 28. 199–206 [in Ukrainian].

[6] Gnatiuk, L., Kurakina, A. (2011). Formuvannya sere dovyscha vykhovannya v dytiachykh doshkilnykh zakladakh [Formation of educational environment in kindergartens]. *Vizualnist u konteksti kulturnykh praktyk* : materialy druhoi vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. 134–143 [in Ukrainian].

[7] Holoborodko, V. (2012). Erhonomika dlia dizaineriv [Ergonomics for designers] : pidruchnyk. KhDADM. 378 [in Ukrainian].

[8] Danylenko, V. (2005). Dizain Ukrainy u svitovomu konteksti khudozhnoproektnoi kultury [Design of Ukraine in the global context of art and design culture]. KhDADM. 244 [in Ukrainian].

[9] Danylenko, V. (2003). Dizain [Design] : pidruchnyk. KhDAKhM. 320 [in Ukrainian].

[10] ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова тerytorii [Planning and development of

[11] ДБН Б.2.2-5:2011. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій (чинний від 1 вересня 2012 р.). Вид. офіц. Київ : Мінрегіон України, 2012.

[12] ДБН В.2.5-28:2018. Природне і штучне освітлення (чинні від 1 березня 2019 р.). Вид. офіц. Київ : Мінрегіон України, 2018.

[13] Кадуріна О.О. Оптимізація пошуку архітектурно-художнього образу дитячого садка. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* : збірник наукових інтерв'ю / за ред. В.Я. Даниленко. 2004. № 7. С. 166–173.

[14] Каравацька Н.С. Естетичні закономірності ігрового методу у сучасному дизайні. *Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності* : збірник наукових праць Київського національного лінгвістичного університету. 2009. № 23. С. 214–220.

[15] Коваль-Цепова А.В. Принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей : дис. ... канд. мист. : 17.00.07/5. Львів, 2021. 350 с.

[16] Косенко Д.Ю. Учнівські меблі: розвиток, проблеми, тенденції. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. Серія «Технічні науки. Технічна естетика, дизайн та мистецтвознавство». 2015. № 3 (86).

[17] Мерилова І.О. Функціонально-планувальна організація мережі закладів позашкільної освіти : дис. ... канд. архіт. наук. : 18.00.04. Київ, 2018. 250 с.

[18] Дизайн середовища міста: багатокритеріальна оптимізація та розумні технології : підручник / Н.М. Мхітарян та ін. Київ : Наукова думка, 2021. 628 с.

[19] Обуховська Е.В. Проблеми сучасного стану дизайну інтер'єрів спеціалізованих середніх навчальних закладів. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Київ. 2010. № 3. С. 108–114.

[20] Дизайнерська діяльність: екологічне проектування /В.О. Свірко та ін. Київ : УкрНДІ, 2016. 196 с.

[21] McKinleyville Teen Center. URL: <https://www.ldapartners.com/portfoliocontent/mckinleyville-teen-center-interior>.

[22] The Dougy Center. URL: <https://www.seallp.com/work/healthcare/the-dougy-center>.

[23] YMCA Youth And Teen Development Center. URL: <https://www.ymcaatlanta.org/ymcalocations/atlanta-teen-center/>.

territories] [Chynnyi vid 24 kvitnia 2019]. (Derzhavni budivelni normy Ukrainy) [in Ukrainian].

[11] DBN B.2.2-5:2011 (2012). Planuvannia ta zabudova mist, selyshch i funktsionalnykh terytorii. Blahoustrii terytorii [Planning and development of cities, towns and functional areas. Improvement of territories]. [Chynnyi vid 1 veresnia 2012]. (Derzhavni budivelni normy Ukrainy) [in Ukrainian].

[12] DBN V.2.5-28:2018 (2018). Pryrodne i shtuchne osvittlennia [Natural and artificial lighting]. [Chynni vid 1 bereznia 2019]. (Derzhavni budivelni normy Ukrainy) [in Ukrainian].

[13] Kadurina, O. (2004). Optyimizatsiia poshuku arkhitekturno-khudozhnoho obrazu dytiachoho sadka [Optimization of the search for the architectural and artistic image of the kindergarten]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv* : zb . nauk. in. / za red. V.Ia. Danylenko. № 7. 166–173 [in Ukrainian].

[14] Karavatska, N. (2009). Estetychni zakonirnosti ihrovoho metodu u suchasnomu dyzaini, Aktualni filosofski ta kulturolohichni problemy suchasnosti [Aesthetic regularities of the game method in modern design, Actual philosophical and cultural problems of modernity] : zb. nauk. prats Kyivskoho natsionalnoho lnhvistychnoho universytetu. № 23. 214–220 [in Ukrainian].

[15] Koval-Tsepova, A. (2021). Pryntsypy dyzainu interieriv zakladiv sotsialnoho zakhystu ditei [Principles of interior design of institutions of social protection of children] : dys. kand. myst. : 17.00.07/5. 350 [in Ukrainian].

[16] Kosenko, D. (2015). Uchnivski mebli: rozvytok, problemy, tendentsii [Student furniture: development, problems, trends]. *Visnyk KNUVD*. Tekhnichni nauky. Tekhnichna estetyka, dyzain ta mystetstvovnavstvo. № 3 (86) [in Ukrainian].

[17] Merylova, I. (2018). Funktsionalno-planuvanna orhanizatsiia merezhi zakladiv pozashkilnoi osvity [Functional and planning organization of the network of out-of-school education institutions] : dys. ... kand. arkh. Nauk : 18.00.04. 250 [in Ukrainian].

[18] Mkhitarian, N., Kovalov, U., Malik, T., Safronov, V., Safronova, O. (2021). Dyzaian seredovyshcha mista: bahatokryterialna optyimizatsiia ta rozumni tekhnologii [Urban environment design: multicriteria optimization and smart technologies] : pidruchnyk. Naukova dumka. 628 [in Ukrainian].

[19] Obukhovska, E. (2010). Problemy suchasnoho stanu dyzainu interieriv spetsializovanykh serednikh navchalnykh zakladiv [problems of the current state of interior design of specialized secondary schools]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*. № 3. 108–114 [in Ukrainian].

[20] Svirko, V., Boichuk, O., Holoborodko, V., Rubtsov, A. (2016). Dyzainerska diialnist: ekolohichne proektuvannia [Design activity: environmental design]. *UkrNDI*. 196 [in Ukrainian].

[21] Staff (2018, September 21). McKinleyville Teen Center. LDA Partners. Retrieved November 6, 2022, from <https://www.ldapartners.com/portfolio-content/mckinleyville-teen-center-interior> [in English].

[22] Haugland, R. (2022, July 6). The Dougy Center. Scott Edwards Architecture. Retrieved November 6, 2022, from <https://www.seallp.com/work/healthcare/the-dougy-center> [in English].

[23] YMCA youth and Teen Development Center (Atlanta, GA). (n.d.). Retrieved November 6, 2022, from <https://ymcaatlanta.org/ymca-locations/atlanta-teen-center/> [in English].

ABSTRACT**Malik T., Lipovska A. Peculiarities of the formation of the space of a country children's club.**

The scientific problem is determined by the principles of interior design of out-of-school educational institutions for children, aimed at forming a harmonious artistic and aesthetic image of the institution.

The relevance of the study is due to the need to improve approaches to the formation of a developing environment in out-of-school educational institutions. The effectiveness of out-of-school education is now an integral part of the process of improving the social culture of the population, which forms a positive image of our country.

Social architecture and design are constantly changing and developing, integrating the latest technologies and traditional techniques.

The scientific novelty is an integrated approach to the design of the interiors of out-of-school educational institutions for children, taking into account the principles of design aimed at educating a person with a high level of spirituality and culture, who can independently make important decisions, flexibly respond to changing circumstances, and think creatively. For the first time, the problem of interior and exterior design of out-of-school educational institutions is comprehensively considered; it is determined that in order to overcome social deprivation and deviant behavior, it is important to introduce and use the principles of interior design that increase the self-esteem of pupils of institutions through creative stimulation, vocational guidance techniques and the use of the positive influence of thematic concepts of the unity of nature and man; the principles and techniques in the design of interiors of institutions are determined.

In the introduction, the relevance of the study was substantiated, the purpose and corresponding tasks were set, the object and subject of scientific work were formulated. In accordance with this, the scientific novelty was determined and the practical and theoretical value of the work was clarified, the results of the study were presented.

Typological principles of forming the spatial environment of a country children's club were determined. The experience of designing foreign and local institutions of out-of-school education was worked out.

Key words: children's club, children's space, out-of-school education, educational institution, design, interior, children, techniques, research.

AUTHOR'S NOTE:

Malik Tetiana, Professor of Mykhailo Boychuk Kyiv Academy of Decorative and Applied Arts and Design, Kyiv, Ukraine, e-mail: 3t@ukr.net, orcid: 0000-0001-7986-3957

Lipovska Anna, Postgraduate student of the Faculty of Environment Design of the Mykhailo Boychuk Kyiv Academy of Decorative and Applied Arts and Design, Kyiv, Ukraine, e-mail: anshpilevaya@gmail.com, orcid: 0000-0000-0000-0000

Стаття подана до редакції 25.04.2023 р.